

Akutkirurgiska patienter med riskabla alkoholvanor kan motiveras till förändring

II Människor med riskabla eller skadliga alkoholvanor söker sällan alkoholvård, men denna grupp rapporteras utgöra en av fem patienter inom kirurgisk akutvård.

Föreliggande avhandling syftade till att öka kunskapen vad gäller att upptäcka riskabla eller skadliga alkoholvanor, motivera till förändring och ge kortvarig rådgivning bland kirurgiska akutpatienter. På akutkirurgiska mottagningen vid S:t Görans sjukhus randomiserades 1 909 patienter till gängse vård eller med ett tillägg av alkoholtest, och på akutkirurgiska intagningsavdelningen vid Danderyds sjukhus kontaktades 697 patienter. I ett stickprov omfattande 234 patienter undersöktes validiteten på alkoholtest var för sig och i kombination avseende berusningsdrickande. Av 697 akutpatienter hade 165 riskabla eller skadliga alkoholvanor, och de randomiserades till 2–4 sessioner specialiserad alkoholvård och kort alkoholundersökning med besked om resultat.

Indikationen för farliga dryckesvanor fördubblades med alkoholtest jämfört med gängse rutiner. Bland unga kvinnor var skillnaderna större. Malmömodifierade MAST (Mm-MAST) ensamt samt

En av fem patienter inom kirurgisk akutvård har skadliga alkoholvanor.

CAGE och kolhydratfattigt transferin (CDT) kombinerat var känsligt för berusningsdrickande bland 30–73-åriga män. Mm-MAST, CAGE, Trauma-skalan, CDT och gammaglytamytransferas (GGT) identifierade inte berusningsdrickande bland unga kvinnor. Efter 6 och 12 månader, med såväl specialiserad alkoholvård som kort insats, visade patienterna minskad alkoholkonsumtion och ökad motivation att förändra dryckesvanorna. Med utbildning kan kirurgpersonal effektivt genomföra alkoholprevention. Genom att alkoholens

FOTO: SAULI PUKKINEN/PRESSENS BILD

roll uppmärksammas kan behandlingen av alkoholrelaterade somatiska sjukdomar förbättras, och genom alkoholundersökning kan den preoperativa riskbedömningen göras säkrare.

Ett led i att stärka patienternas motivation för att förändra sig är att mäta motivationen. En översättning av Readiness to Change Questionnaire visade sig mäta motivation att ändra dryckesvanor och var tillförlitligt. Mindre än fyra procent av patienterna som genomgick alkoholscreening uppgav att detta varit negativt.

Lars Forsberg

lars.forsberg@spo.sll.se

Avhandling. Forsberg L. Hazardous or harmful alcohol use in emergency care – early detection, motivation to change and brief intervention. Stockholm: Institutionen för klinisk neurovetenskap, sektionen för alkohol- och drogforskning, Karolinska Institutet; 2003.

Äldre kvinnor riskerar underbehandling vid bröstcancer

II Adjuvant cytostatikabehandling har i en rad prospektiva randomiserade studier visats förlänga överlevnaden hos kvinnor med bröstcancer. I Sverige liksom i USA rekommenderar olika vårdprogram behandling till både pre- och postmenopausala kvinnor med negativa prognosfaktorer som node-positiv sjukdom, stor tumör och avsaknad av hormonreceptorer.

I en nyligen publicerad artikel rapporterar författarna på basen av data från tumörregistret i delstaten New Mexico, USA, en intressant och också förvånande diskrepans mellan etablerade rekommendationer och faktisk handläggning av patienter i klinisk praxis. Materialet insamlades åren 1991–1997 och omfattade 5 101 kvinnor över 20 år, varav totalt 29 procent erhöll adjuvant cytostatikabehandling. Fördelat på stadier var behandlingsfrekvensen för stadium I 11 procent, för stadium II 47 procent och för stadium IIIA 68 procent. När behandlingsfrekvens jämfördes för kvin-

nor i olika åldrar såg man en dramatisk minskning av användningen av kemoterapi. Redan efter 50 års ålder erhöll endast en minoritet av kvinnorna adjuvant cytostatika för sin bröstcancer. Behandlingsfrekvensen för de olika ålderklasserna fördelade sig enligt följande: <45 år 66 procent; 50–54 år 44 procent; 55–59 år 31 procent; 60–64 år 18 procent.

Författarna diskuterar men kan inte helt förklara det anmärkningsvärda fyndet att så många praktiskt verksamma onkologer tycks undanhålla sina patienter en dokumenterat effektiv behandlingsform. Även om effekten av adjuvant cytostatika minskar med stigande ålder har stora studier, från EBCTCG [Lancet 1992;339:1-15 och 1998;352:930-42] bl a, visat en tydlig överlevnadsvinst hos kvinnor upp till 70 år. Oro för ökad toxicitet och fler interkurrenta sjukdomar i de högre ålderklasserna kan vara en bidragande men knappast tillräcklig förklaring. I en kommentar skriver redaktören för Annals of Internal

Medicine att ett antal onödiga dödsfall sannolikt skulle kunna förhindras om evidensbaserade riktlinjer för adjuvant kemoterapi följdes i den praktiska verkligheten.

Studien har ett stort intresse och väcker uppenbara frågor om förhållandet mellan behandlingsriktlinjer och deras tillämpning i verkligheten, även i vårt land.

Eva von Schoultz

eva.von.schoultz@ks.se

Jonas Bergh

Du XL, et al. Discrepancy between consensus recommendations and actual community use of adjuvant chemotherapy in women with breast cancer. Ann Intern Med 2003;138:90-8.